

REPUBLIKA E KOSOVËS - РЕПУБЛИКА КОСОВО - REPUBLIC OF KOSOVO

**GJYKATA KUSHTETUESE
УСТАВНИ СУД
CONSTITUTIONAL COURT**

Priština, 11. novembra 2021. godine
Br. ref.:RK 1892/21

REŠENJE O NEPRIHVATLJIVOSTI

u

slučaju br. KI190/20

Podnosilac

Ryve Muqolli i drugi

**Ocena ustavnosti presude Vrhovnog suda Kosova
Rev. br. 92/2018 od 18. decembra 2018. godine**

USTAVNI SUD REPUBLIKE KOSOVO

u sastavu:

Gresa Caka-Nimani, predsednica
Bajram Ljatifi, zamenik predsednika
Selvete Gërxhaliu-Krasniqi, sudija
Safet Hoxha, sudija
Radomir Laban, sudija
Remzije Istrefi-Peci, sudija i
Nexhmi Rexhepi, sudija

Podnosilac zahteva

1. Zahtev su podneli Ryve Muqolli, Agnesa Broqi, Agon Broqi, Orgesa Broqi i Olsa Broqi iz Peći (u daljem tekstu: podnosioci zahteva).

Osporena odluka

2. Podnosioci zahteva osporavaju ustavnost presude Vrhovnog suda Rev. br. 92/2018 od 18. decembra 2019. godine u vezi sa presudom Apelacionog suda Ac. br. 2157/13 od 29. januara 2019. godine i presudom Osnovnog suda u Peći C. br. 515/2006 od 21. maja 2013. godine.
3. Podnosioci zahteva su primili osporenu presudu Vrhovnog suda 2. septembra 2020. godine.

Predmetna stvar

4. Predmetna stvar je ocena ustavnosti presude Vrhovnog suda, kojom se navodi da su podnosiocima zahteva povređena osnovna prava i slobode zagarantovane članom 31. [Pravo na pravično i nepristrasno suđenje] Ustava Republike Kosovo (u daljem tekstu: Ustav) u vezi sa članom 6 (1) Evropske konvencije o ljudskim pravima (u daljem tekstu: EKLJP).

Pravni osnov

5. Zahtev je zasnovan na članu 113 (1) i (7) [Jurisdikcija i ovlašćene strane] Ustava, članovima 22. [Procesuiranje podnesaka] i 47. [Individualni zahtevi] Zakona br. 03/L-121 o Ustavnom sudu Republike Kosovo (u daljem tekstu: Zakon) i pravilu 32 [Podnošenje podnesaka i odgovora] Poslovnika o radu Ustavnog suda Republike Kosovo (u daljem tekstu: Poslovnik).

Postupak pred Ustavnim sudom

6. Dana 28. decembra 2020. godine, podnosioci su podneli zahtev Ustavnom sudu Republike Kosovo (u daljem tekstu: Sud).
7. Dana 30. decembra 2020. godine, predsednica Suda je imenovala sudiju Safeta Hoxhu za sudiju izvestioca i Veće za razmatranje, sastavljeno od sudija: Selvete Gërxhaliu-Krasniqi, predsedavajuća, Bajram Ljatifi i Radomir Laban.
8. Dana 18. januara 2021. godine, podnosioci su obavešteni o registraciji zahteva i od njih se tražilo da podnesu dokaz (priznanicu) koji ukazuje na datum prijema osporene odluke Vrhovnog suda. Istog dana, kopija zahteva je dostavljena Vrhovnom sudu.
9. Dana 18. januara 2021. godine, Sud je tražio od Osnovnog suda u Peći da dostave dokaz (priznanicu) koji pokazuje datum prijema osporene odluke Vrhovnog suda od strane podnosilaca zahteva.
10. Dana 20. i 26. januara 2021. godine, podnosioci zahteva i Osnovni sud u Peći su podneli gore pomenuti dokument.
11. Dana 17. maja 2021. godine, na osnovu stava 5. člana 114. [Sastav i mandat Ustavnog suda] Ustava i pravila 12. (Izbor predsednika i zamenika predsednika) Poslovnika, sudija Gresa Caka-Nimani je izabrana za predsednicu Ustavnog suda. Na osnovu stava 4. pravila 12. Poslovnika i odluke Suda KK-SP 71-2/21,

utvrđeno je da sudija Gresa Caka-Nimani, stupa na dužnost predsednice Suda nakon isteka mandata trenutne predsednice Suda, Arte Rama-Hajrizi, dana 26. juna 2021. godine.

12. Dana 26. juna 2021. godine, na osnovu stava 4. pravila 12. Poslovnika i odluke Suda KK-SP 71-2/21, sudija Gresa Caka-Nimani je preuzela dužnost predsednice Suda, a na osnovu tačke 1.1 stava 1. člana 8. (Istek mandata) Zakona, predsednica Arta Rama-Hajrizi je okončala mandat predsednice i sudije Ustavnog suda.
13. Dana 21. oktobra 2021. godine, Veće za razmatranje je razmotrilo izveštaj sudije izvestioca i jednoglasno iznelo preporuku Sudu o neprihvatljivosti zahteva.

Pregled činjenica

14. Iz dostavljenih dokumenata proizilazi da je XH.B., prethodnik podnosilaca zahteva, 4. jula 2006. godine tražio da se utvrdi da je vlasnik dela katastarske parcele br. 2296 koji koristi tuženi-protivtužilac B.G. Nakon smrti XH.B., podnosioci zahteva su nastavili postupak tražeći da se utvrdi da su suvlasnici jednakih delova katastarske parcele br. 2296 upisane u javnim knjigama br. 726 ZK Peć površine od 38 m². Tuženi-protivtužilac B.G. je podneo protivtužbu za isto pravno pitanje tražeći da se utvrdi da je postao vlasnik dela katastarske parcele br. 2296 na osnovu savesnog održaja duže od 20 godina od 1984. godine i na osnovu tadašnjeg stanja na terenu i na osnovu medže koju su mnogo ranije utvrdili prethodni vlasnici G. i K.A.
15. Dana 21. maja 2013. godine, Osnovni sud u Peći je presudom 515/06 odlučio: (i) ODBIJA se u celosti tužbeni zahtev podnosilaca (tužilac-protivtuženi), kojim su tražili da se utvrdi da su suvlasnici u jednakim delovima istočnog dela katastarske parcele br. 2296 upisane u potvrdi o pravima na nepokretnost br. 724 ZK-Peć sa površinom od 38 m² i da se obaveže tuženi-protivtužilac B.G., da preda podnosiocima u slobodnom i faktičkom posedu predmetnu parcelu u roku od 15 dana, (ii) USVAJA se u celosti, kao osnovan, tužbeni zahtev tuženog-protivtužioca B.G., a utvrđuje se da je isti vlasnik na osnovu zastarevanja katastarske parcele br. 2296 upisane u potvrdi o pravima na nepokretnost br. 724 ZK-Peć sa površinom od 38 m², (iii) OBAVEZNI su podnosioci zahteva da tuženom-protivtužiocu B.G. priznaju pravo svojine opisano u tački II izreke i da mu dozvole da se upiše kao vlasnik u katastarskim knjigama OKK-a u Peći u roku od 15 dana od dana prijema ove presude.
16. Osnovni sud je, u cilju potpunog utvrđivanja činjeničnog stanja, na predlog parničara i po službenoj dužnosti izveo različite dokaze, kao što su ugovori o kupoprodaji, kopije plana posedovnog lista, veštačenje geodeta SH.K., i D.K., izjave svedoka S.B., N.B., A.D., SH.G., LZ, podnosilaca zahteva i tuženog-protivtužioca B.G.
17. Osnovni sud je, između ostalog, objasnio: (i) iz izjave svedoka N.B., ali i parničara, zaključuje se da je tuženi-protivtužilac B.G. sagradio aneks na spornoj imovini pre nego što je prethodnik podnosilaca zahteva XH.B. kupio svoju nepokretnost prema ugovoru o kupoprodaji VR. br. 5409/01; (ii) iz izvedenih dokaza, a posebno iz spisa predmeta br. 112/06, utvrđuje se da je bivši tužilac i

prethodnik podnosioca zahteva XH.B. saznao da tuženi-protiv tužilac B.G., poseduje deo sporne nepokretnosti koji je deo katastarske parcele br. 2296, 22. juna 2006. godine; (iii) iz izjave svedoka L.Z., utvrđuje se da je tuženi-protivtužilac B.G., kupio svoju nepokretnost 1984. godine sa činjeničnim stanjem na terenu, dok je ugovor o kupoprodaji Vr. br. 1441/89 od 5.10.1988. godine overio 30.05.1989. godine; (iv) tvrdnja podnosioca zahteva da su stekli pravo svojine na spornoj nepokretnosti na osnovu pravnog posla-ugovora o kupoprodaji nepokretnosti i upisom u javne knjige je neosnovana, jer su oni izgubili pravo na povraćaj sporne nepokretnosti u smislu odredbe člana 37.1 i 2 ZOSPOS-a, (v) na osnovu odredbe člana 28.4 ZOSPO-a, tuženi B.G., je stekao pravo svojine zastarevanjem, jer je prošlo više od 20 godina od održaja ovog dela nepokretnosti, i (vi) B.G.-a nikada nisu ometali ili uznemiravali podnosioci zahteva do podnošenja tužbe.

18. Podnosioci zahteva su uložili žalbu Apelacionom sudu, navodeći bitne povrede odredaba parničnog postupka, pogrešno ili nepotpuno utvrđeno činjenično stanje i pogrešnu primenu materijalnog prava, predlažući da Apelacioni sud ukinе osporenu presudu i vrati predmet za presuđivanje prvostepenom sudu.
19. Dana 29. januara 2018. godine, Apelacioni sud je, presudom Ac. br. 2157/13, odlučio da se odbije žalba podnosioca zahteva i potvrdi presuda Osnovnog suda u Peći C. br. 515/2006 od 21. maja 2013. godine.
20. Apelacioni sud je utvrdio: (i) osporenu presudu prvostepenog suda ne karakteriše bitna povreda odredaba parničnog postupka; (ii) prvostepeni sud je pravilno utvrdio činjenično stanje i naveo konkretne razloge u donošenju odluke; (iii) prvostepeni sud je pravilno primenio materijalno pravo; (iv) iz spisa predmeta je jasno da je tuženi B.G. spornu nepokretnost od 38 m² savesno koristio više od 20 godina na osnovu posedovanja (*usucapio*), odnosno na osnovu zastarevanja; (v) da su u ovom slučaju ispunjeni zakonski uslovi predviđeni članom 40. Zakona o vlasništvu i drugim stvarnim pravima, koji propisuje da osoba koja poverenjem ima u neprekidnom posedu jednu nekretninu ili deo iste, stiče vlasništvo nad njim.
21. Neodređenog datuma, podnosioci zahteva su podneli reviziju Vrhovnom sudu, navodeći bitnu povredu odredaba parničnog postupka, pogrešnu primenu materijalnog prava, sa predlogom da se njihova revizija usvoji i ukinu presude dva nižestepena suda i predmet vrati na presuđivanje prvostepenom sudu.
22. Dana 18. decembra 2019. godine, Vrhovni sud je, presudom [Rev. br. 92/2018], odbio, kao neosnovanu, reviziju podnosioca zahteva podnetu na presudu Apelacionog suda Ac. br. 2157/13 od 29. januara 2018. godine.
23. Vrhovni sud je utvrdio: (i) da su nižestepeni sudovi pravilno primenili odredbe ZPP-a i materijalno pravo kada su utvrdili da je tužbeni zahtev podnosioca neosnovan, dok je zahtev-protivtužba B.G.-a osnovan; (ii) prema izjavama svedoka proizilazi da je B.G. 1984. godine kupio katastarsku parcelu br. 2293/2, dok je ugovor o kupoprodaji od 5.10.1988. godine overio u sudu pod oznakom V. br. 144/89 dana 30.05.1989. godine; (iii) tuženi-protivtužilac B.G., je bio savestan držalac sporne nepokretnosti više od 20 godina, uzimajući u obzir činjenicu da je u posedu katastarske parcele br. 2293/2 od 1984. godine,

uključujući i osporeni deo katastarske parcele br. 2296, smatrajući ga delom kupljene parcele; (iv) od 1984. godine do dana kada je tužbu podneo sada pokojni XH.B., (prethodnik podnosilaca zahteva) 22. jula 2006. godine, prošlo je više od 20 godina bez nesmetanog korišćenja spornog dela nepokretnosti od strane tuženog-protivtužioca B.G.; i (v) da su ispunjeni uslovi navedeni u članu 28.4 ZOSPO-a za sticanje svojine nad spornom imovinom.

Navodi podnosioca

24. Podnosioci zahteva navode da su im povređena osnovna prava i slobode, zagarantovana članovima 31. [Pravo na pravično i nepristrasno suđenje] Ustava u vezi sa članom 6 (1) EKLJP-a.
25. Podnosioci zahteva tvrde da Vrhovni sud nije uspeo da se pozabavi njihovim bitnim navodima iznetim u reviziji čime je povređeno pravo na obrazloženu odluku u skladu sa garancijama člana 31. Ustava u vezi sa članom 6 (1) EKLJP-a.
26. Podnosioci zahteva navode da se povreda garancija člana 31. Ustava u vezi sa članom 6 (1) EKLJP-a sastoji u činjenici da se nisu rešavali navodi podnosilaca zahteva i da Apelacioni sud i Osnovni sud u Peći takođe nisu dali obrazloženje u vezi sa iskazima svedoka S.B., N.B. i A.D.
27. Prema podnosiocima zahteva, svedoci S.B., N.B. i A.D. su tačno pojasnili da je tuženi-protivtužilac B.G., uzurpirao spornu imovinu nakon 1999. godine, međutim, Vrhovni sud nije obrazložio osporene odluke nižestepenih sudova u vezi sa bitnim tvrdnjama u pogledu iskaza svedoka S.B., N.B. i A.D.
28. Podnosioci zahteva tvrde da je Osnovni sud u Peći povredio garancije člana 31. Ustava u vezi sa članom 6 (1) EKLJP-a, jer je: (i) s jedne strane, presudu zasnovao na izjavi svedoka koja je jasno izjavila da ne zna niti se seća izgradnje na spornoj imovini; dok, s druge strane, (ii) bez ikakvog obrazloženja nije razmotrio i ocenio izjave svedoka koje su predložili podnosioci zahteva.
29. Podnosioci zahteva navode: *“Između dokaza koji su izvođeni od strane Osnovnog suda u Peći, u pravnoj stvari C. br. 515/06, bilo i sudsko veštačenje izvršeno od strane Direkcije za geodeziju i katastar od 17.07.2012. god. Iz ovog veštačenja je utvrđena činjenica da je protivnik podnosilaca zahteva uzurpirao deo nekretnine svojine registrovane na ime podnosilaca zahteva u površini od 52 m². U vezi sa gore navedenim veštačenjem, treba da se razjasni da su podnosioci zahteva, preko njihovog tužbenog zahteva, zahtevali od Suda da se njima preda na slobodnu državinu samo površina od 38 m², jer je ova površina bila uzurpirana nakon 1999. godine. Tako da, podnosioci zahteva nisu tražili od suda da obavezuje protivnika podnosilaca zahteva, da im vrati na slobodnu državinu i površinu od 11 m², jer je protivnik podnosilaca zahteva imao u korišćenju ovaj deo nekretnine još pre 1999. godine”.*
30. Podnosioci zahteva se u prilog svojim tvrdnjama za obrazloženu odluku pozivaju na presude Suda u slučajevima KI97/16, KI22/16, KI72/12 i reference pomenute u tim presudama.

31. Podnosioci zahteva traže od Suda da: (i) proglasi zahtev prihvatljivim; (ii) da utvrdi da je došlo do povrede člana 31. Ustava u vezi sa članom 6 (1) EKLJP-a; (iii) da proglasi ništavom presudu Vrhovnog suda Rev. br. 92/2018 od 18. decembra 2019. godine; (iv) da presudu Vrhovnog suda Rev. br. 92/2018 od 18. decembra 2019. godine vrati na preispitivanje u skladu sa presudom Ustavnog suda.

Relevantne zakonske odredbe

Zakon o osnovnim svojinsko-pravnim odnosima, koji je usvojila Skupština SRFJ, na sednici Saveznog veća od 30. januara 1980. godine.

Član 28

Savestan i zakonit držalac pokretne stvari, na koju drugi ima pravo svojine, stiče preko svojine na tu stvar održajem protekom tri godine.

Savestan i zakonit držalac nepokretne stvari, na koju drugi ima pravo svojine, stiče pravo svojine na tu stvar održajem protekom deset godina.

Savestan držalac pokretne stvari, na koju drugi ima pravo svojine, stiče pravo svojine na tu stvar održajem protekom deset godina.

Savestan držalac nepokretne stvari, na koju drugi ima pravo svojine, stiče pravo svojine na tu stvar održajem protekom 20 godina.

Naslednik postaje savestan držalac od trenutka otvaranja nasleđa i u slučaju kada je ostavilac bio nesavestan držalac, a naslednik to nije znao niti je mogao znati, a vreme za održaj počinje teći od trenutka otvaranja nasleđa.

Član 37

Vlasnik može tužbom zahtevati od držaoca povraćaj individualno određene stvari.

Vlasnik mora dokazati da na stvar čiji povraćaj traži ima pravo svojine, kao i da se stvar nalazi u praktičnoj vlasti tuženog. Pravo na podnošenje tužbe iz stava 1 ovog člana ne zastareva.

ZAKON BR. 03/L-154 O VLASNIŠTVU I DRUGIM STVARNIM PRAVIMA

Član 40.

Sticanje po osnovu zastarevanja

1. Osoba koja poverenjem ima u neprekidnom posedu dvadeset (20) godina jednu nekretninu ili deo iste, stiče vlasništvo nad njim.

2. Osoba koja ima u neprekidnom posedu deset (10) godina jednu nekretninu i ukoliko je isti registrovan kao vlasnički posedovatelj u katastru

stiče vlasništvo nad nekretninom ili nekim njenim delom, ukoliko u okviru tog roka nije registrovan neki prigovor u vezi sa registracijom.

Ocena prihvatljivosti zahteva

32. Sud prvo razmatra da li je zahtev ispunio uslove prihvatljivosti koji su utvrđeni Ustavom, propisani Zakonom i dalje predviđeni Poslovníkom.
33. U tom smislu, Sud se poziva na stavove 1. i 7. člana 113. [Jurisdikcija i ovlašćene strane] Ustava, koji propisuju:
- “1. Ustavni sud odlučuje samo u slučajevima koje su ovlašćene strane podnele sudu na zakonit način.
[...]
7. Pojedinci mogu da pokrenu postupak ako su njihova prava i slobode koje im garantuje ovaj Ustav prekršena od strane javnih organa, ali samo kada su iscrpeli sva ostala pravna sredstva, regulisanim zakonom”.*
34. Sud se takođe poziva na stav 4, člana 21. [Opšta načela] Ustava, koji propisuje: *“Ustavom utvrđena prava i osnovne slobode važe i za pravna lica, onoliko koliko su izvodljiva”.*
35. Sud takođe dalje razmatra da li su podnosioci zahteva ispunili uslove prihvatljivosti, kao što su propisani u Zakonu. U tom smislu, Sud se prvo poziva na članove 47. [Individualni zahtevi], 48. [Tačnost podneska] i 49. [Rokovi] Zakona, koji propisuju:

Član 47 [Individualni zahtevi]

“1. Svaka osoba ima pravo da od Ustavnog suda zatraži pravnu zaštitu ukoliko smatra da njena Ustavom zagarantovana prava i slobode krši neki javni organ.

2. Osoba može da podnese pomenuti podnesak samo nakon što su iscrpljena sva ostala zakonom određena pravna sredstva”.

Član 48 [Tačnost podneska]

“Podnosilac podneska je dužan da jasno naglasi to koja prava i slobode sumu povređena i koji je konkretan akt javnog organa koji podnosilac želi da ospori.”

Član 49 [Rokovi]

„Podnesak se podnosi u roku od 4 meseci. Rok počinje od dana kada je podnosilac primio sudsku odluku...”.

36. Pri oceni ispunjenja gore navedenih uslova prihvatljivosti, Sud primećuje da su podnosioci zahteva naveli da osporavaju akt javnog organa, odnosno presudu Vrhovnog suda [Rev. br. 92/2018] od 18. decembra 2019. godine, nakon što su iscrpeli sva pravna sredstva propisana zakonom. Podnosioci zahteva su takođe naglasili osnovna prava i slobode za koje navode da su im povređena, u skladu sa članom 48. Zakona, i podneli su zahtev u skladu sa rokovima propisanim u članu 49. Zakona.
37. Pored toga, Sud razmatra da li su podnosioci zahteva ispunili uslove prihvatljivosti propisane u pravilu 39 [Kriterijum o prihvatljivosti] Poslovnika. Pravilo 39 (2) Poslovnika propisuje uslove na osnovu kojih Sud može da razmotri zahtev, uključujući uslov da zahtev ne bude očigledno neosnovan. Pravilo 39 (2) posebno propisuje:
- “Sud može smatrati zahtev neprihvatljivim, ako je zahtev očigledno neosnovan, jer podnosilac nije dovoljno dokazao i potkrepio tvrdnju”.*
38. Sud podseća da gore navedeno pravilo, zasnovano na sudskoj praksi ESLJP-a i Suda, omogućava Sudu da proglasi zahteve neprihvatljivim iz razloga koji se odnose na meritum slučaja. Tačnije, na osnovu ovog pravila, Sud može da proglasi zahtev neprihvatljivim na osnovu i nakon ocene njegovog merituma, odnosno ako isti smatra da je sadržaj zahteva očigledno neosnovan na ustavnim osnovama, kao što je propisano u stavu (2) pravila 39. Poslovnika (vidi, slučaj KIO4/21, podnositeljka zahteva: *Nexhmije Makolli*, rešenje o neprihvatljivosti od 12. maja 2021. godine, stav 26; vidi, i slučaj KI175/20, podnosilac zahteva: *Kosovska agencija za privatizaciju*, rešenje o neprihvatljivosti od 27. aprila 2021. godine, stav 37).
39. Na osnovu sudske prakse ESLJP-a, ali i Suda, zahtev se može proglasiti neprihvatljivim kao *“očigledno neosnovan”* u celini ili smo u odnosu na određeni navod koji zahtev može sadržati. S tim u vezi, tačnije je nazivati ih *“očigledno neosnovanim navodima”*. Poslednje navedeni, na osnovu sudske prakse ESLJP-a, mogu se svrstati u četiri različite grupe: (i) navodi koji se kvalifikuju kao navodi *“četvrtog stepena”*; (ii) navodi kategorisani kao *“očigledni ili evidentni nedostatak povrede”*; (iii) *“nepotkrepljeni ili neobrazloženi”* navodi; i na kraju, (iv) *“konfuzni i nejasni”* navodi (vidi: tačnije za koncept neprihvatljivosti na osnovu zahteva ocenjenog kao *“očigledno neosnovan”* i specifičnosti četiri gore pomenute kategorije navoda kvalifikovanih kao *“očigledno neosnovani”*, Praktični vodič ESLJP-a o Uslovima prihvatljivosti od 31. avgusta 2019. godine; Deo III. Neprihvatljivost na osnovu merituma, A. očigledno neosnovani navodi, stavovi 255 do 284, vidi i slučaj KIO4/21, gore citiran, stav 27, kao i slučaj KI175/20, gore citiran, stav 38).
40. U kontekstu ocene prihvatljivosti zahteva, odnosno, ocenjujući da li je zahtev očigledno neosnovan na ustavnim osnovama, Sud će se prvo podsetiti na sustinu slučaja sadržanu u ovom zahtevu i na relevantne navode podnosioca zahteva pri čijoj će oceni Sud primeniti standarde sudske prakse ESLJP-a, u skladu sa kojima je, prema članu 53. [Tumačenje odredaba ljudskih prava] Ustava, dužan da tumači osnovna prava i slobode zagarantovane Ustavom (vidi, slučaj KIO4/21, gore citiran, stav 28).

41. Sud podseća da podnosioci zahteva u suštini navode povredu prava na obrazloženu odluku zagaranovanu članom 31. Ustava u vezi sa članom 6. EKLJP-a.

i) Što se tiče navodne povrede člana 31. Ustava u vezi sa članom 6. EKLJP-a

42. Sud primećuje da je suština ovog slučaja povezana sa tužbom koju je prethodnik podnosilaca zahteva XH.B. podneo 4. jula 2006. godine, kojom je tražio da se utvrdi da je on vlasnik dela katastarske parcele br. 2296 koji koristi tuženi-protivtužilac B.G. Nakon smrti XH.B., podnosioci zahteva su nastavili postupak tražeći da se utvrdi da su suvlasnici jednakih delova katastarske parcele br. 2296 upisane u javnim knjigama br. 726 ZK Peć u površini od 38 m². Tuženi-protivtužilac B.G., je podneo protivtužbu za isto pravno pitanje tražeći da se utvrdi da je postao vlasnik dela katastarske parcele br. 2296 na osnovu savesnog održaja duže od 20 godina, od 1984. godine, i na osnovu tadašnjeg stanja na terenu i na osnovu medže koju su mnogo ranije utvrdili prethodni vlasnici G. i K.A. Redovni sudovi, uključujući i Vrhovni sud, utvrdili su da je, shodno odredbi člana 28.4 ZOSPO-a, tuženi B.G., stekao pravo svojine prema zastarelosti, jer je prošlo više od 20 godina otkako je držao ovaj deo nepokretnosti i da ga podnosioci zahteva nikada nisu ometali i uznemiravali do podnošenja tužbe od strane njihovog pravnog prethodnika XH.B., dana 22.07.2006. godine.
43. Sud primećuje da se suština žalbe podnosilaca zahteva sastoji u njihovom navodu da Vrhovni sud nije obrazložio osporene odluke nižestepenih sudova u pogledu njihovih bitnih navoda o iskazima svedoka S.B., N.B. i A.D.
44. S tim u vezi, Sud je na osnovu sudske prakse ESLJP-a, ali i uzimajući u obzir njegove karakteristike definisane u EKLJP-u, načelo supsidijarnosti i doktrinu četvrtog stepena, dosledno naglašavao razliku između „ustavnosti” i „zakonitost” i ustvrdio da nije njegova dužnost da rešava greške u činjenicama ili pogrešno tumačenje i pogrešnu primenu prava koje je navodno učinio redovni sud, osim ako su takve greške mogle povrediti prava i slobode zaštićene Ustavom i EKLJP-om (vidi, u ovom kontekstu, između ostalog, slučajeve Suda KI128/18, podnosilac zahteva: *Limak Kosovo International Airport J.S.C. „Adem Jashari”*, rešenje od 28. juna 2019. godine, stav 55; KI62/19, podnosilac zahteva: *Gani Gashi*, rešenje o neprihvatljivosti od 19. decembra 2019. godine, stavovi 56-57; KI110/19, podnosilac zahteva: *Fisnik Baftijari*, rešenje o neprihvatljivosti od 7. novembra 2019. godine, stav 40).
45. Sud je takođe dosledno tvrdio da nije uloga ovog Suda da preispituje zaključke redovnih sudova u vezi sa činjeničnim stanjem i primenom materijalnog prava i da ne može oceniti same činjenice zbog kojih je redovni sud doneo jednu umesto neke druge odluke. U suprotnom, Sud bi delovao kao sud „četvrtog stepena”, što bi dovelo do zanemarivanja granica postavljenih u njegovoj nadležnosti (vidi, u ovom smislu slučaj ESLJP-a: *Garcia Ruiz protiv Španije*, presuda od 21. januara 1999. godine, stav 28 i reference koje se u njemu koriste; i vidi takođe slučajeve Suda KI128/18, gore citiran, stav 56; i KI62/19, gore citiran, stav 58).
46. Vraćajući se na ovaj slučaj, Sud ocenjuje da je Vrhovni sud na logičan, detaljan i pravno zasnovan način presudio u slučaju podnosilaca zahteva gde je (i)

objasnio i protumačio pitanje prodaje sporne imovine; (ii) rok za podnošenje tužbe u vezi zastarevanja u savesnom održaju; i, (iii) pravni osnov za sticanje vlasništva na osnovu zastarelosti kao rezultat neprekidnog održaja duže od 20 godina od strane tuženog-protivtužioca B.G..

47. S tim u vezi, Sud ponavlja zaključke Vrhovnog suda: (i) da su nižestepeni sudovi pravilno primenili odredbe ZPP-a i materijalno pravo kada su utvrdili da je tužbeni zahtev podnosioca neosnovan, dok je zahtev-protivtužba B.G.-a osnovan; (ii) prema izjavama svedoka proizilazi da je B.G. 1984. godine kupio katastarsku parcelu br. 2293/2, dok je ugovor o kupoprodaji od 5.10.1988. godine overio u sudu pod oznakom V. br. 144/89 dana 30.05.1989. godine; (iii) tuženi-protivtužilac B.G., je bio savestan držalac sporne nepokretnosti više od 20 godina, uzimajući u obzir činjenicu da je u posedu katastarske parcele br. 2293/2 od 1984. godine, uključujući i osporeni deo katastarske parcele br. 2296, smatrajući ga delom kupljene parcele; (iv) od 1984. godine do dana kada je tužbu podneo sada pokojni XH.B., (prethodnik podnosioca zahteva) 22. jula 2006. godine, prošlo je više od 20 godina bez nesmetanog korišćenja spornog dela nepokretnosti od strane tuženog-protivtužioca B.G.; i (v) da su ispunjeni uslovi navedeni u članu 28.4 ZOSPO-a za sticanje svojine nad spornom imovinom.
48. Sud primećuje da relevantni deo obrazloženja Vrhovnog suda propisuje:

“Na utvrđeno činjenično stanje, pravilno je primenjeno materijalno pravo preko primene odredbi člana 20. i 28. stav 4, Zakona o osnovnim svojinsko-pravnim odnosima [...] članom 20. ovog zakona je propisano da se pravo svojine stiče po samom zakonu, na osnovu pravnog posla i nasleđivanjem, kao i odlukom državnog organa na način i pod uslovima određenim zakonom. Član 28.4 Zakona o osnovnim svojinsko-pravnim odnosima predviđa da savestan držalac nepokretne stvari na koju drugi ima pravo ima pravo svojine, stiče pravo svojine na tu stvar održajem protekom 20 godine. Budući da je prvostepeni sud utvrdio da tuženi – protivtužilac koristi sporni deo nepokretne imovine od 1984. godine i da ga niko nije ometao, uključujući ovde i tužioca prethodnika i da je on bio uveren da koristi svoju nepokretnu imovinu koju je kupio od G.M., upravo zbog toga, sudovi nižih instanci su utvrdili da je isti bio savestan držalac za više od 20 godina, uzimajući u obzir da parnični postupak od strane pravnog prethodnika tužilaca je kasnije pokrenut, 04.07.2006. godine, je razlog zašto je prihvaćen njegov zahtev protivtužbe. Jedan takav pravni stav u potpunosti prihvata i Vrhovni sud, stoga tvrdnje iz revizije što se tiče toga da je pogrešno primenjen Zakon o vlasništvu, nisu osnovane jer isti nije ni primenjen od strane sudova nižih instanci već je primenjen Zakon o osnovama svojinskopravnih odnosa. Utvrđeno je da je pravni prethodnik tužilaca – protivtuženih, 2001. godine kupio katastarsku parcelu 2269 i da sporni deo na kojem je tuženi – protivtuženi gradio, nalazi se u toj katastarskoj parceli površine od 38m², međutim ovo bi imalo značaja ako ne bi bili ispunjeni uslovi za održaj kao što je konkretni slučaj, a koji je tuženi – protivtužilac tražio njegovom protivtužbom. Nije osnovana tvrdnja iz revizije da su sudovi nižih instanci pogrešno primenili član 37.1 i 2, Zakona o osnovama svojinskopravnih odnosa. Gore navedenim članom, zakon garantuje zaštitu imovinskog prava, koje je presudom prvostepenog suda dovedeno u pitanje. Pošto se suprotna strana pozvala na sticanje svojinskog

prava kroz održaj, podnoseći protivtužbu u ovom sporu, dok je procedurom utvrđeno da su ispunjeni svi uslovi u smislu člana 28.4 Zakona o osnovama svojinsko-pravnih odnosa, ista je postala vlasnica osporenog dela nepokretne imovine.”.

49. Što se tiče prava na obrazloženu odluku, Sud ponovo ističe da član 31. Ustava u vezi sa članom 6 (1) EKLJP-a obavezuje sudove da obrazlože svoje odluke, međutim, to ne mora da znači da se traži detaljan odgovor na svaki argument (vidi, slučajeve ESLJP-a: *Garcia Ruiz protiv Španije*, presuda od 21. januara 1999. godine, gore citirana, stav 26; *Perez protiv Francuske*, presuda od 12. februara 2004. godine, stav 81; *Van de Hurk protiv Holandije*, presuda od 19. aprila 1994. godine, stav 61; *Jahnke i Lenoble protiv Francuske*, odluka o prihvatljivosti od 29. avgusta 2000. godine). Međutim, u slučajevima kada su argumenti strane odlučni za okončanje slučaja, tada je potreban poseban i izričit odgovor (vidi, slučajeve ESLJP-a: *Ruiz Torija protiv Španije*, presuda od 9. decembra 1994. godine, stav 30; *Hiro Balani protiv Španije*, presuda od 9. decembra 1994. godine, stav 28).
50. Vraćajući se na okolnosti ovog slučaja, Sud primećuje da su redovni sudovi, uključujući i Vrhovni sud, svoje odlučivanje zasnovali na izvođenju različitih dokaza, kao što su ugovori o kupoprodaji, kopije plana posedovnog lista, veštačenje geodeta SH.K. i D.K., izjave podnosilaca zahteva i tuženog-protivtužioca B.G., uključujući i izjave svedoka S.B., N.B. i A.D..
51. Na osnovu gore navedenog, Sud primećuje da su redovni sudovi, uključujući i Vrhovni sud, nakon sveobuhvatnog izvođenja dokaza koji su im bili dostupni, doneli odluke u korist suprotne strane umesto u korist podnosilaca zahteva. Ovo samo po sebi ne čini suđenje neustavnim i ne krši pravo na obrazloženu odluku kako to tvrde podnosioci zahteva.
52. U tom smislu, Sud ocenjuje da propust Vrhovnog suda da odgovori na izjave svedoka S.B., N.B. i A.D. nije odlučujuće pitanje u konačnom ishodu ovog slučaja, jer su redovni sudovi, uključujući i Vrhovni sud, zasnovali svoje odluke na raznim dokazima, kao što su ugovori o kupoprodaji, kopije plana posedovanog lista, veštačenje geodeta SH.K. i D.K., izjave podnosilaca zahteva i tuženog-protivtužioca B.G., uključujući izjave svedoka S.B., N.B. i A.D., kada su zaključili da suprotna strana B.G., više od 20 godina, savesno i neprekidno drži spornu nepokretnost.
53. Sud primećuje da su redovni sudovi saslušali izjave svedoka SB, NB i AD, i iste su suprotstavili sa izjavama drugih svedoka, ali i sa drugim dokazima koji su logično doveli do zaključka da je protivna strana BG, za više od 20 godina poverenjem i neprekidno držao spornu nepokretnost. Dakle, ovo je stvar diskrecionog prava redovnih sudova je da odluče koji dokazi i izjave su verodostojniji od drugih za pravično i meritorno suđenje jednog slučaja i ne pokrene pitanja nepravilnosti sudskog procesa ili povrede prava na obrazloženu odluku.
54. Ocenjujući postupke koji su se u celosti sprovodili pred redovnim sudovima, uključujući i pred Vrhovnim sudom, Sud smatra da su podnosioci zahteva imali koristi od kontradiktornog postupka i da su bili u mogućnosti da u različitim

fazama postupka iznesu navode i dokaze za koje su smatrali da su relevantni za njihov slučaj; imali su priliku da efikasno odbace navode i dokaze koje je iznela suprotna strana; redovni sudovi su saslušali i razmotrili sve njihove navode, koji su, objektivno posmatrano, bili relevantni za rešavanje slučaja; činjenični i pravni razlozi za osporenu odluku su dati detaljno, a postupci su, sagledani u celini, bili pravični (vidi, *mutatis mutandis*, slučajeve ESLJP-a: *Garcia Ruiz protiv Španije*, gore citiran, stavovi 29 i 30; vidi i slučajeve Suda: KI22/19, podnosilac zahteva: *Sabit Ilazi*, odluka od 7. juna 2019. godine, stav 42 i KI128/18, gore citiran, stav 58).

55. Stoga, Sud zaključuje da su navodi podnosioca zahteva o povredi prava na pravično i nepristrasno suđenje zagarantovano članom 31. Ustava i članom 6. EKLJP-a, očigledno neosnovani na ustavnim osnovama, kao što je propisano u pravilu 39 (2) Poslovnika.

IZ TIH RAZLOGA

Ustavni sud, u skladu sa članom 113. 7 Ustava, članovima 20. i 47. Zakona i pravilima 39 (2) i 59 (2) Poslovnika, dana 21. oktobra 2021. godine, jednoglasno

ODLUČUJE

- I. DA PROGLASI zahtev neprihvatljivim;
- II. DA DOSTAVI ovo rešenje stranama;
- III. DA OBJAVI ovo rešenje u Službenom listu, u skladu sa članom 20.4 Zakona;
- IV. Ovo rešenje stupa na snagu odmah.

Sudija izvestilac

Safet Hoxha

Predsednica Ustavnog suda

Gresa Caka-Nimani